

Kontakt: Grega E. Voglar, GIS
E-mail: grega.voglar@gozdis.si

Začetek EU projekta "CirculAlps", v katerem kot partner sodeluje Gozdarski inštitut Slovenije in kot opazovalec Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano Republike Slovenije

6.02.2018 je v Univerzitetnem kampusu Kuchl v mestu Kuchl-Salzburg v Avstriji potekalo uvodno srečanje projekta CirculAlps. Projekt, ki je osredotočen na alpski prostor izpostavlja gozdno lesno verigo, ki na področjih krožnega gospodarstva in biogospodarstva že pomembno prispeva. Razširitev in raznovrstnost tega prispevka ter vedno večje uvajanje krožnega gospodarstva sta v središču projekta CirculAlps. Gozdarski inštitut Slovenije v projektu sodeluje s 4 partnerji iz Avstrije, Nemčije in Italije. Projekt, ki se je začel izvajati januarja 2018 v okviru Strategije EU za območje Alp (EU-Strategy for the Alpine Region – v nadaljevanju EUSALP), bo podpiral Sklad za pripravljene ukrepe za alpsko regijo (Alpine Region Preparatory Action Fund – v nadaljevanju sklad ARPAF).

Najnovejša od štirih makroregionalnih strategij¹, Strategija EU za območje Alp (EUSALP), se je začela s svojo ustanovno konferenco januarja 2016. Alpski prostor je ena od ekonomsko najbolj produktivnih regij v Evropi in ima okoli 70 milijonov prebivalcev. V naslednjih desetletjih se ta raznolika regija sooča z velikimi izzivi, kot so globalizacija, demografske in podnebne spremembe, energetska varnost ter samozadostnost. Poleg tega jo zaznamuje še ena posebna značilnost, njen edinstven evropski položaj kot tranzitna in počitniška regija z več milijoni turistov vsako leto. Na te ambiciozne zahteve v zvezi z alpskim prostorom je potrebno odgovoriti s strategijo o alpskem prostoru in novim okrepljenim sodelovanjem med regijami in državami. Predvsem je cilj ustvarjanje dodane vrednosti z novimi odnosi med metropolitanskimi, podeželskimi in gorskimi regijami. V okviru EUSALP so bile ugotovljene tri glavne teme: konkurenčnost in inovacije, zelena mobilnost in trajnostno upravljanje kulturnih, naravnih in energetskih virov². Strategija tako določa visoke prednostne naloge na področju trajnosti ter družbene in gospodarske blaginje. Za podporo EUSALP je Evropski parlament dodelil 2 milijona EUR za pripravljalne ukrepe alpske regije (sklad ARPAF). Ta podpora mora podpirati izvajanje strategije na področju okolja in prometa. Skupno se financira 5 projektov na področju demografskih sprememb, okolju prijazne mobilnosti ter krožnega gospodarstva in biogospodarstva. Slednja vključujeta projekt "CirculAlps", kjer kot partner sodeluje tudi **Gozdarski inštitut Slovenije** in ga podpira **Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano RS**.

Les kot temelj biogospodarstva

Dovje, Zgornjesavska dolina z glavnimi vrhovi Julijskih Alp, vključno z najvišjim - Triglavom, fotografija: Iztok Sinjur, GIS

Za preoblikovanje gospodarstva iz fosilnih goriv na biološke surovine³ ima industrija številne možnosti. Biološke surovine so prisotne in razvite v različnih količinah na regionalni in nacionalni ravni. Viri za biogospodarstvo v Sloveniji so predvsem surovine iz procesov gospodarjenja in ravnanja z odpadki, kmetijstva in gozdarstva. Slovenija spada med najbolj gozdnate države v Evropi. 1.184.526 hektarjev gozdov pokriva več kot polovico površine države (gozdnatost je 58,4 %⁴), ki tako ponuja velik potencial kot dobavitelj surovin za biogospodarstvo. Les kot surovina se lahko uporablja neposredno v gradbeništvu ter lesni industriji ali posredno z uporabo in preoblikovanjem v inovativne izdelke preko na novo ustvarjenih vrednostnih verig.

Za okrepitev gozdarske industrije v alpskem prostoru⁵ v smislu krožnega gospodarstva in biogospodarstva se projekt "CirculAlps" osredotoča na transnacionalno sodelovanje. 5 partnerjev iz Avstrije, Nemčije, Italije in Slovenije sodeluje pri analizi in vrednotenju dosedanjih gozdno lesnih verig. Namen analiz je ugotoviti, kakšno dodano vrednost regionalnemu razvoju v alpskem prostoru prinese krožno gospodarstvo in biogospodarstvo. Gozdarski inštitut Slovenije bo prispeval v projekt svoje znanje in izkušnje s področja krožnega gospodarstva in ustvarjanja vrednosti v smislu inovativnih bioloških izdelkov. V projektu se bodo ocenili pogoji političnega in socialnega okvira ter podana bodo priporočila podpora inovacij na teh področjih. Celoten projekt bo potekal tudi preko srečanj z lokalnimi zainteresiranimi stranmi, da bi dosegli široko razumevanje in visoko stopnjo prodora med vsemi udeleženci, ki so pomembni za trg.

Dolgoročni cilj je izboljšati socialno-ekonomski položaj prebivalstva na podeželskih in oddaljenih območjih alpskega prostora. Gozdarstvo bo ostalo konkurenčno za današnji trg in prihodnje potrebe krožnega gospodarstva in biogospodarstva le z razvojem inovativnih bioloških izdelkov na osnovi lesa. Projekt "CirculAlps" bo v obdobju 24 mesecev financirala Evropska unija s približno 246.000 evri.

¹ V štirih makroregionalnih strategijah Evropske unije se upoštevajo transnacionalne geografske značilnosti (Baltik, Podonavje, Jadran in Jonsko morje, Alpe). So instrumenti politike za gospodarsko, socialno in teritorialno kohezijo, saj so evropske regije združene tudi s tretjimi državami na področjih sodelovanja na visoki ravni. http://ec.europa.eu/regional_policy/en/policy/cooperation/macro-regional-strategies/alpine/#1

² http://ec.europa.eu/regional_policy/en/policy/cooperation/macro-regional-strategies/alpine/

³ Eden od ciljev biogospodarstva v prihodnosti je uporabiti več bioloških surovin za energijo, mobilnost in industrijske procese. To zahteva podrobne analize, simulacije, koncepte in postopke. Poudarek je na vprašanjih o pridelavi rastlin, potencialih biomase, potrebah po prostoru, tehnologijah konverzij, na omrežjih z biološkimi vrednostmi ter varnosti hrane. Kmetijstvo in gozdarstvo, gospodarjenje in ravnanje z odpadki ter industrija so tesno povezani v smislu surovin.

⁴ http://www.zgs.si/slo/gozdovi_slovenije/o_gozdovih_slovenije/gozdatost_in_pestrost/index.html

⁵ Strategija za alpski prostor obsega sedem držav in 48 regij, vključno z slovensko Vzhodno ter Zahodno regijo. <https://www.alpine-region.eu/7-countries-and-48-regions> in http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/cooperate/alpine/eusalp_map.pdf